

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут мистецтв
Кафедра музикознавства та музичної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
" 01 " 09 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МУЗИЧНА ПЕДАГОГІКА

для студентів

Спеціальності : 025 Музичне мистецтво

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 02 Культура і мистецтво

Освітня програма: 025.00.03 Інструментальне виконавство (фортепіано);
025.00.04 Інструментальне виконавство (оркестрові струнні, народні, духові
та ударні інструменти)

Київ-2021

Розробники:

Олексюк О.М., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри музикознавства та музичної освіти;

Гадеуш О.М., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музикознавства та музичної освіти.

Коваль А.С, викладач кафедри музикознавства та музичної освіти.

Викладачі:

Коваль А.С, викладач кафедри музикознавства та музичної освіти.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри музикознавства та музичної освіти.

Протокол від «30» серпня 2021 року № 12

Завідувач кафедри _____ Ольга ОЛЕКСЮК

Робочу програму погоджено з гарантами освітніх (професійних) програм:

Гарант освітньої програми 025.00.03 Інструментальне виконавство (фортепіано) _____ Наталія СВИРИДЕНКО
«___» _____ 2021 р.

Гарант освітньої програми 025.00.04 Інструментальне виконавство (оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти) _____ Віктор СПОДАРЕНКО
«___» _____ 2021 р.

Робочу програму перевірено

«___» _____ 2021 р.

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи _____

Алла ТАРАННИК

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (_____) (ПІБ), «___» _____ 20__ р., протокол № _____
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____) (ПІБ), «___» _____ 20__ р., протокол № _____
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____) (ПІБ), «___» _____ 20__ р., протокол № _____
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____) (ПІБ), «___» _____ 20__ р., протокол № _____
(підпис) (ПІБ)

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут мистецтв
Кафедра музикознавства та музичної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

_____ Олексій ЖИЛЬЦОВ
" ____ " _____ 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МУЗИЧНА ПЕДАГОГІКА

для студентів

Спеціальності : 025 Музичне мистецтво

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 02 Культура і мистецтво

Освітня програма: 025.00.03 Інструментальне виконавство (фортепіано);
025.00.04 Інструментальне виконавство (оркестрові струнні, народні, духові
та ударні інструменти)

Київ-2021

Розробники:

Олексюк О.М., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри музикознавства та музичної освіти;

Тадеуш О.М., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музикознавства та музичної освіти.

Коваль А.С, викладач кафедри музикознавства та музичної освіти.

Викладачі:

Коваль А.С, викладач кафедри музикознавства та музичної освіти.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри музикознавства та музичної освіти.

Протокол від «30» серпня 2021 року № 12

Завідувач кафедри _____ Ольга ОЛЕКСЮК

Робочу програму погоджено з гарантами освітніх (професійних) програм:

Гарант освітньої програми 025.00.03 Інструментальне виконавство (фортепіано) _____ Наталія СВИРИДЕНКО

«___» _____ 2021 р.

Гарант освітньої програми 025.00.04 Інструментальне виконавство (оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти) _____ Віктор СПОДАРЕНКО

«___» _____ 2021 р.

Робочу програму перевірено

«___» _____ 2021 р.

Заступник директора з науково-методичної

та навчальної роботи _____

Алла ТАРАННИК

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), «___» _____ 20__ р., протокол № _____
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), «___» _____ 20__ р., протокол № _____
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), «___» _____ 20__ р., протокол № _____
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), «___» _____ 20__ р., протокол № _____
(підпис) (ПІБ)

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ.....	5
4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	8
5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	10
6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ.....	24
6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів.....	24
6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання ..	24
6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.....	27
6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.....	29
6.5. Орієнтовний перелік запитань для семестрового контролю	
6.6. Шкала відповідності оцінок.....	31
7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ.....	32
8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА.....	34

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни за формами навчання		
	денна		заочна
Вид дисципліни	вибіркова		
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська		
Загальний обсяг кредитів, годин	4 /120		
Курс	2		-
Семестр	3	4	-
Кількість змістових модулів за розподілом:	2	2	
Обсяг кредитів	2	2	-
Обсяг годин у тому числі:	50	70	-
аудиторні	24	32	-
модульний контроль	4	4	-
семестровий контроль	9	21	-
самостійна робота	13	13	-
Форма семестрового контролю	-	іспит	-

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни: сформувати у студентів знання основ теорії і методики музичної освіти:

- сформувати основи професійного мислення студентів;
- розвивати самостійність мислення і потребу в самоосвіті і саморозвитку;
- оволодіти різноманітними видами професійно-творчої діяльності.

Завдання навчальної дисципліни: навчити студентів:

- планувати музичні заняття на основі знань організаційно-методичних особливостей освітнього процесу;
- моделювати урок музики як урок мистецтва;
- добирати музично-дидактичний матеріал згідно освітніх завдань уроку;
- застосовувати одну із запропонованих методик;
- використовувати основні методи та прийоми музичного навчання у різноманітних видах музичної діяльності;
- аналізувати наукову та музично-методичну літературу і використовувати на отриманні знання на практиці.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

У результаті вивчення курсу студент формує такі **компетентності**:

загальні:

- здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- навички міжособистісної взаємодії.
- здатність бути критичним і самокритичним.
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- здатність працювати автономно.
- здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

спеціальні (фахові):

- здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва;
- здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва;
- здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва;
- здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності;
- здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій;
- здатність оперувати професійною термінологією;
- здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків;
- здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності;
- здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

додаткові спеціальні (фахові) компетентності:

- здатність до проектування та організації музично-виховної діяльності та культурно-дозвіллевих заходів у закладах освіти;
- здатність здійснювати добір методів, засобів діагностування, корекції та динаміки музично-творчого розвитку учнів в процесі урочної та позакласної діяльності;
- здатність застосовувати набуті фахові знання у педагогічній діяльності в галузі загальної музичної освіти, зокрема, демонструвати інтегровані професійні уміння: виконавські (інструментальні, вокально-хорові), інтерпретаційні, організаційні та режисерські.

Програмні результати:

- демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію;
- володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах;
- володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом;
- використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті;
- демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

додаткові програмні результати:

- уміти планувати навчання музичному мистецтву відповідно до діючих навчальних програм, дотримуючись вимог Державного стандарту базової і повної середньої освіти, з використанням різних організаційних форм та засобів навчання, моделювати та проводити уроки різних типів, в тому числі у дистанційному форматі;
- володіти комплексом фахових знань діяльності вчителя музичного мистецтва, сучасними підходами до викладання уроків музичного мистецтва на засадах музичної педагогіки та методики загальної мистецької освіти

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт				
	Аудиторна:				
	Усього	Лекції	Семинари	Самостійна робота	Семестровий контроль
Змістовий модуль 1. Музична педагогіка як галузь гуманітарного знання					
Тема 1. Сутність музичної педагогіки та її основні категорії. Зв'язок музичної педагогіки з іншими науками	6	2	2	2	
Тема 2. Методологічні основи музичної педагогіки	6	2	2	2	
Тема 3. Сучасні тенденції розвитку музичної освіти	6	2	2	2	
Модульний контроль	2				
Разом:	20	6	6	6	
Змістовий модуль 2. Історичні етапи розвитку світової і вітчизняної музичної педагогіки					
Тема 1. Етапи розвитку західноєвропейської музичної педагогіки від зародження до кінця XIX ст	6	2	2	2	
Тема 2. Найвідоміші системи виховання XVII-XX ст.	6	2	2	2	
Тема 3. Становлення та розвиток музичної педагогіки в Україні	7	2	2	3	
Модульний контроль	2				
Семестровий контроль	9				9
Разом:	30	6	6	7	9
Разом за 3-й семестр:	50	12	12	13	9
Змістовий модуль 3. Теоретичні основи музичної освіти і навчання					
Тема 1. Зміст музичної освіти та її складові	6	2	2	2	
Тема 2. Провідні методичні системи масової музичної освіти дітей у XX ст.	6	2	2	2	
Тема 3. Сучасні принципи, методи та прийоми музичного навчання дітей	6	2	2	2	
Тема 4. Форми організації цілісного музично-педагогічного процесу	6	2	2	2	
Модульний контроль	2				
Разом:	26	8	8	8	
Змістовий модуль 4. Організаційно-методичні аспекти музичного навчання та виховання					
Тема 1. Особливості проведення уроків музичного мистецтва в загальноосвітній школі	6	2	2	2	
Тема 2. Методика викладання музики на різних вікових етапах	10	4	4	2	
Тема 3. Професійна діяльність учителя музичного мистецтва та її складові	5	2	2	1	
Модульний контроль	2				
Семестровий контроль	21				21
Разом	44	8	8	5	21
Разом за 4-й семестр:	70	16	16	13	21
Всього за курс:	120	28	28	26	30

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I. Музична педагогіка як галузь гуманітарного знання

Тема 1. Сутність музичної педагогіки та її основні категорії.

Зв'язок музичної педагогіки з іншими науками

Музика як вид мистецтва і предмет виховання. Музичне мистецтво у розвитку емоційної, інтелектуальної та вольової сфер особистості. Музичне сприйняття як основа музичного виховання особистості. Музичне виховання як важливий чинник духовного, громадянського і творчого пробудження людини, як необхідна складова естетичного виховання у всебічному розвитку особистості дитини. Музична педагогіка як складова загальної педагогіки і як окрема галузь знань, яка має свій науковий простір, об'єкт і предмет дослідження.

Українська музична педагогіка як цілісна система ґрунтується на фундаментальних принципах національної освіти й виховання: народність, природовідповідність, культуровідповідність, гуманізм, демократизм, етнізація, історизм. Саме гуманізація школи, зокрема й музичної, передбачає зміцнення органічного зв'язку навчання в ній з витоками національної музичної культури, європейськими та світовими традиціями, досягненнями вітчизняного й світового мистецтва.

Музична педагогіка вивчає завдання, зміст, організацію, форми і методи музичного навчання і виховання підростаючого покоління і спрямована на пізнання закономірностей і принципів впливу музики на формування особистості дитини. Музична педагогіка як складова загальної педагогіки має свій понятійний апарат, який спирається на теоретичні засади педагогічної науки та містить категорії: музичне виховання, навчання музики й музична освіта.

Музична освіта – багаторівнева освітня система в сфері музичного мистецтва. Така освіта є процесом підготовки особистості до музичної діяльності і, у той же час – результатом, який передбачає опанування нею (особистістю) компетентністю з музичного мистецтва; формування високого рівня музичної культури, ціннісного ставлення до музичного мистецтва і музичної педагогіки, потреби вдосконалюватися в професійному та особистісному зростанні упродовж життя (Н.Овчаренко). Однією з актуальних проблем сучасної музичної освіти є створення власної методології, яка не тільки використовує загальнонаукові методи дослідження, але має і свій специфічний науково-дослідницький інструментарій. В основі методології мистецької освіти (зокрема, музичної) лежить філософсько-естетична думка як «своєрідна метатеорія мистецтва» (О.Рудницька).

Найголовніші завдання сучасної музичної педагогіки в поглибленні інноваційної спрямованості музичної освіти, в пошуку моделей музичного виховання, адекватних сьогоденній культурі і цивілізації.

Музична педагогіка і філософія. Естетичний потенціал мистецтва.

Взаємозв'язок сучасної музичної педагогіки і філософії. Музикознавство та музична педагогіка. Психологія та музична педагогіка.

Література основна: 2, 5, 7, 8

Література додаткова: 2, 5

Тема 2. Методологічні основи музичної педагогіки

Загальне поняття методології. **Методологія** (гр. *methodos* – метод, *logos* – вчення) як вчення про науковий метод пізнання, як система самих методів, тобто основних підходів і прийомів дослідження, що застосовуються в певній науці.

Три рівні методології: філософський, загальнонауковий і частково-науковий. Методологія забезпечує наукове пізнання методами і прийомами розумової діяльності через вивірені й апробовані правила, форми, вимоги розумової і практичної діяльності, що відбивають властивості та зв'язки реального світу.

Наукові підходи в музичній педагогіці: особистісно-орієнтований, діяльнісний, компетентнісний.

Методологічні принципи музичної педагогіки: особистісний, діяльнісний, полісуб'єктний, культурологічний, етнопедагогічний, антропологічний.

Загальні методи наукового педагогічного дослідження в музичній педагогіці: емпіричні методи педагогічного дослідження (спостереження, опитування, тестування, рейтинг, педагогічний експеримент), методи теоретичного дослідження (вивчення наукової літератури, аналіз, синтез, класифікація, порівняння, моделювання, узагальнення та ін.), математичні методи (реєстрація, ранжування, шкалування, математичний аналіз).

Важливість методологічної культури сучасних фахівців сфери науки і освіти в умовах найскладніших трансформацій сучасного суспільства, непередбачених змін, приголомшуючих відкриттів і глобальних суперечностей.

Література основна: 2, 5, 6, 7

Література додаткова: 2, 4, 5

Тема 3. Сучасні тенденції розвитку музичної освіти.

У національній музичній освіті останніх років пріоритетними тенденціями розвитку стають: *гуманізація* (полягає в утвердженні людини як найвищої цінності, тобто особистісно-орієнтоване навчання, стверджує створення нового зразка музичної освіти, орієнтованої на особистість учня); *фундаменталізація* (як пріоритет галузей і методів пізнання; забезпечує багатопрофільність, вихід у суміжні сфери, сприйнятливості до інновацій, здатність до продуктивної переробки інформації і творчого пошуку); *гуманітаризація* (покликана формувати духовність особистості, планетарне

мислення, художню картину світу; самовизначення особистості в музичній культурі є стрижневою лінією гуманітаризації); *національна спрямованість* (полягає в органічному поєднанні музичної освіти з історією і традиціями українського народу, у збереженні і збагаченні національних цінностей); *перехід від інформативних форм до активних методів музичного навчання* (передбачає використання наукового пошуку, проблемного підходу, мультимедійних технологій, інноваційних моделей, які активізують інтелектуальну діяльність); *створення умов для творчої самореалізації учнів* (передбачає самоактуалізацію творчого підходу, дає можливість особистості пережити радість творчого досягнення); *неперервність музичної освіти* (дає змогу постійно поглиблювати підготовку, досягати цілісності і послідовності в музичному навчанні і вихованні); *органічне поєднання музичного навчання, виховання і розвитку* (сприяє формуванню цілісної, гармонійно розвиненої особистості); відкритість системи музичної освіти.

Література основна: 1, 2, 4, 5, 7, 8

Література додаткова: 5

Змістовий модуль II.

Історичні етапи розвитку світової і вітчизняної музичної педагогіки

Тема 1. Етапи розвитку західноєвропейської музичної педагогіки від зародження до кінця XIX століття

Музично-естетичне виховання періоду античності: триєдність «музичних мистецтв» (танець, поезія, музика) і розвиток людини. Музика в контексті естетико-педагогічної думки Давньої Греції. Видатні давньогрецькі мислителі (Піфагор, Сократ, Платон, Аристотель) про магічну силу впливу музики, її здатності пробуджувати прагнення до кращого, про необхідність використання музичного мистецтва як предмета виховання.

Релігійні ідеали і середньовічна культура. Домінування церкви у всіх сферах культурного життя. Музичний символ середньовіччя – унісонний хоровий спів. Діяльність реформатора музичної освіти Середньовіччя Гвідо д'Ареццо.

Всебічно гармонійно розвинута і освічена людина як ідеал «універсального митця» у період Ренесансу. Розквіт мистецтв, поява нових жанрів (мотет, мадригал, балада, опера тощо). Діяльність співацьких шкіл при католицьких храмах (метризи), поява «консерваторій» як сирітських притулків для музично обдарованих дітей.

Ідеал ділової освіченої людини та роль естетичного виховання за доби Просвітництва. Естетичні погляди філософів-просвітителів (І.Кант, Г.Гегель, Ф.Шиллер).

Література основна: 2, 5, 8

Література додаткова: 5

Тема 2. Найвідоміші системи виховання XVIII-XX ст.

Музика та мистецтво у педагогічних теоріях XVIII-XIX ст. Демократизація музичного виховання з появою цифрового нотопису. Цифрова система навчання музики, започаткована французьким вчителем музики і математики П.Галеном. Цифрова методика хорового співу Е.Шеве. Тракткування музики як суттєвого предмета «серйозної школи». Значення мистецтва у всебічному і гармонійному розвитку дітей.

Діяльність швейцарського педагога І. Песталоцці та англійського педагога Дж. Кервена. Значення методу Тонік Соль-фа навчання музики як першої систематичної школи хорового співу.

Література основна: 2, 7, 8

Література додаткова:

Тема 3. Становлення та розвиток музичної педагогіки в Україні

Періодизація розвитку педагогічної освіти в Україні згідно концепції О.Сухомлинської:

I період – **Київська Русь**. Освіта візантійсько-слов'янського характеру як відображення релігійно-міфологічної картини світу східних слов'ян. Доступність освіти. Церковний хоровий спів як основна форма музичного навчання.

II період – **Слов'янське Відродження**. Музичне навчання в церковно-приходських, латинських, протестантських школах. Острозька протестантська школа – осередок українського просвітництва. Братський рух та вивчення музики в братських школах.

III період – **Українське бароко**. Творчий характер музичної освіти в Києво-Могилянській академії. Партесний і кантовий спів як найпоширеніші форми студентської творчості в Києво-Могилянській академії. «Граматики мусикійська» М. Дилецького. Музичне виховання в просвітницькій діяльності Г.Сковороди. Особливості музичного виховання в козацьких школах. Музичне виховання в Петербурзьких співацьких капелах. Найвідоміші вихованці з України школи Придворної капели: Д. Боршнянський, Г. Сковорода, Г. Головня, М. Березовський та ін.

IV період – **Народний етап**. Народна музика – головний чинник становлення композиторської школи та національної системи музичної освіти. Становлення вітчизняної фольклористики. Новаторська музично-педагогічна діяльність українських композиторів (І. Воробкевича, Ф. Колесси, М. Леонтовича, М. Лисенко, С. Людкевича, Я. Степового, К. Стеценка та ін.)

V період – **Становлення національної системи освіти**. Уроки слухання музики Б. Яворського. Музично-педагогічна діяльність В. та С. Шацьких. Музично-педагогічні пошуки Б. Асаф'єва, їх значення на становлення музичної освіти. Нове розуміння уроку музики: застосування високохудожніх творів, введення нових видів діяльності (слухання музики, рухи під музику,

дитяча творчість).

VI період – **Музично-педагогічна думка в період радянської ідеології.** 20-30-ті роки ХХ ст. – спроба побудови національної школи на основі комуністичної ідеології; 30-50-ті роки – криза національної освіти. Праця Б. Теплової «Психологія музичних здібностей». Методика музичного виховання Н. Гродзенської. Педагогічна діяльність В. Сухомлинського. Програма «Музика» для загальноосвітньої школи Д. Кабалевського.

Сучасний етап розвитку педагогічної думки в Україні почався із набуттям Україною державної незалежності (1991 р.).

Пошук нових моделей музичного навчання, адекватних сучасному стану культури і цивілізації. Діяльність вітчизняних науковців, які створювали музичну педагогіку як похідну від загальної (Г. Падалка, Л. Коваль, О. Ростовський, О. Рудницька, О. Олексюк, В. Дряпіка, О. Щолокова та ін.). Пріоритетні тенденції розвитку музичної освіти ХХІ ст.: гуманізація, фундаменталізація, національна спрямованість, перехід від інформативних до активних методів музичного навчання, створення умов для творчої самореалізації, безперервність музичної освіти, відкритість системи музичної освіти.

Література основна: 1, 2, 5, 6, 7, 8

Література додаткова: 3, 5

Змістовий модуль 3. Теоретичні основи музичної освіти і навчання

Тема 1. Зміст музичної освіти та її складові

Перед сучасною мистецькою освітою стоять наступні завдання: художньо-образне пізнання світу і виховання почуття єдності з ним (цілісне світорозуміння), виховання безкорисливого ставлення до світу, формування культури почуттів, емоційної сфери людини, його асоціативного мислення, гуманістичне виховання і духовно-моральний розвиток, засвоєння національних та загальнолюдських цінностей культури минулого і сьогодення, формування творчої активності, інтеграція особистісних якостей в національну та світову художню культуру.

У школі відбувається закладання фундаменту музичної культури, що виражається в підготовці дитини до емоційно-ціннісному відношенню до мистецтва і життя, у розвитку адекватного музичного сприйняття, морально-естетичної сутності музичного мистецтва, в накопиченні досвіду музично-творчої діяльності. Музична освіта школярів направлено на розвиток у них цілісного уявлення про музичному мистецтві, набуття ними опорних, ключових знань, умінь і навичок музичної діяльності, у своїй сукупності забезпечує школярам базу для подальшого самостійного спілкування з мистецтвом, для самоосвіти і самовиховання в умовах основної школи.

У змісті музичної освіти представлені: різні пласти музичної культури: фольклор (народна музика), духовна (церковна) музика, класична

спадщина і твори сучасних композиторів - все це є основою становлення музичної культури школярів; пізнання закономірностей виникнення і розвитку музичного мистецтва та музичної творчості на основі інтонаційної, жанрової і стильової природи музики, що сприяє глибокому прочувствования і осмислення музики, розвивається вміння чути музику, формуються інтонаційно-образне мислення, уява і фантазія дітей; вивчення основних засобів музичної виразності (мелодія, лад, темп, ритм, динаміка, регістр, гармонія і т.д.), які допомагають школярам усвідомити, досягнути процес створення музичного образу певним поєднанням виразних засобів музики і формують їх емоційно-образне і усвідомлене сприйняття музики, музичних форм і жанрів; діяльнісної засвоєння музичного мистецтва через оволодіння навичками хорового та інструментального виконавства, твори та імпровізації, пластичного інтонування музики та музичного руху. У процесі виконавської музичної діяльності кожній дитині дається можливість відчувати радість від спілкування з музикою, від індивідуального вираження себе в музиці, до відчуття себе творчою особистістю, що сприймає музику як мистецтво, що володіє особливою емоційною силою.

Література основна: 1, 2, 5,8

Література додаткова: 3, 5

Тема 2. Провідні методичні системи масової музичної освіти дітей у ХХ столітті

Педагогічна система музично-ритмічного виховання швейцарського педагога Е. Жак-Далькроза (1865-1950). Пластична імпровізація (індивідуальна і колективна) як провідний метод творчого розвитку учнів, створення рухових художніх образів під музику. Значення педагогічної системи Е. Жак-Далькроза для розвитку ідей інтеграції у галузі мистецької освіти.

Вальдорфська педагогіка як система художньо-естетичного виховання учнів, саморозвитку їхньої індивідуальності за умови партнерства з учителем. Німецький філософ Рудольф Штайнер (1861-1925) про чотири сфери цивілізації: пізнання, мистецтво, релігію і моральність. Евритмія як навчальний предмет – оригінальна інновація Р.Штайнера. Характерні риси методики музично-ритмічного виховання у Вальдорфських школах: перенесення акцентів із зовнішнього на внутрішнє, особистісно значуще, що сприяє розвитку душевно-духовних процесів у формуванні особистості.

Педагогічна концепція угорського композитора і педагога Золтана Кодая: спів, народна пісня, релятивна сольмізація, виховання ладового чуття. Народна музика як основа музичної культури нації та музичного виховання в школі. «Збірка пісень для школи» З.Кодая (1943 р.) – угорські народні пісні, на прикладі яких діти повинні засвоювати музичну мову. Гра як основна форма музичного розвитку дітей. Релятивна сольмізація у розвитку ладового відчуття, слуху, правильного інтонування.

Педагогічна система австро-німецького композитора і педагога Карла Орфа (1895-1982): музичний фольклор, синтез музики – руху – слова, музичний інструментарій, імпровізація. Елементарне дитяче музикування як основа розвитку дитячої музичної творчості. Інструментарій К. Орфа. Творче застосування "Шульверку" в музичному вихованні різних країн світу.

Болгарський метод "Столбіца" Бориса Трічкова (1881-1944): гама – зображення – метод. Метод "Столбіца" та його складові: спів на слух, ритмічне виховання способом відбивання ритму, самостійне сольфеджування, розширення меж "практики" слухового співу.

Значення провідних методичних систем масового музичного виховання дітей у ХХ ст. та їх широке практичне застосування у різних країнах світу.

Література основна: 2, 6, 7, 8

Література додаткова: 5

Тема 3. Сучасні принципи, методи та прийоми музичного навчання дітей

Принципи навчання (від лат. Principium – початок, основа) як вихідні положення, які визначаються цілями та завданнями навчання і визначають форми і методи навчання.

Сучасні дидактичні *принципи* музичного навчання: принцип науковості; принцип єдності освітньої, розвивальної та виховної функцій; принцип систематичності та послідовності; принцип активності; принцип доступності; принцип міцності; принцип індивідуалізації; принцип єдності художнього і технічного; принцип єдності емоційного і свідомого.

Дидактичні принципи взаємозалежні і взаємозумовлені та утворюють систему вихідних дидактичних вимог, які забезпечують необхідну ефективність навчання.

Метод як наукова категорія – спосіб досягнення мети, певним чином упорядкована діяльність. Класифікація педагогічних методів у музичній педагогіці. Взаємозв'язок педагогічних методів. Варіативність прийомів, що стимулюють інтерес дітей до музичної діяльності. Вибір методів і прийомів. Етапи роботи над музичним твором. Характеристика прийомів музичного навчання залежно від видів музичної діяльності, типів навчальних завдань, віку, етапів роботи.

Гра як основа дитячої творчості, її виховне значення. Методика ігрового моделювання.

Література основна: 1, 2, 3, 4

Література додаткова: 1, 2, 5

Тема 4. Форми організації цілісного музично-педагогічного процесу

Цілісний музично-педагогічний процес, його основні принципи, відображені в різних формах уроків навчання музики, специфіка музики. Форма організації цілісного музично-педагогічного процесу. Мобільність організаційних форм навчання дітей. Залежність музичного розвитку від форм організації музичної діяльності.

Урок – основна форма організації цілісного педагогічного процесу в школі. Особливості проведення уроку музичного мистецтва та уроку мистецтва. Планування музично-педагогічного процесу. Програма як необхідна вимога педагогічної діяльності вчителя. Підготовка вчителя до уроку, її основні етапи. Психологічна, технічна, інтелектуальна, професійна й емоційна підготовка вчителя до уроку мистецтва. Акторське мистецтво вчителя. Органічне "проживання" педагогом художнього образу. Уміння бути виразним. Фронтальна, групова та індивідуальна робота вчителя з учнями. Форми класної та позакласної роботи в одному уроці.

Структура музичних уроків, методи їх проведення, дидактичні цілі що зумовлює їх типи: урок інформування нових знань, закріплення знань, урок закріплення вмінь і навичок, узагальнені і комбіновані уроки.

Типологія уроків музичного мистецтва як уроку накопичення і використання духовного досвіду, апробування власних потенційних умінь. Драматургія уроку музичного мистецтва. Моделювання музичного заняття: урок-передача, урок-салон, урок-прес-конференція, урок-дослідження, урок-кросворд. Будова уроків співтворчості.

Іспит – одна із важливих вимог успішності занять. Домашнє завдання на уроках музичного мистецтва. Реалізація принципу цілісності уроку при використанні різноманітних форм і видів діяльності.

Форми освітнього процесу. Музика у повсякденному житті дошкільників, що об'єднує різні види музичної діяльності. Різні форми організації музичного виховання дошкільників: ігри, розваги, свята. Додаткові форми організації музично-педагогічного процесу школярів. Позакласна і позашкільна форма музичного виховання. Характеристика, мета, організація, зміст позакласних музичних занять.

Співвідношення колективної, групової та індивідуальної діяльності на різних етапах навчання. Активно-емоційні та пасивно-споглядальні форми роботи. Масові та гурткові види позакласної роботи, скеровані на формування музичних смаків та уподобань дітей, розвиток художньої уяви, творчих здібностей.

Література основна: 1, 2, 3, 4, 8

Література додаткова: 3, 4, 5

Змістовий модуль 4. Організаційно-методичні аспекти музичного навчання та виховання

Тема 1. Особливості проведення уроків музичного мистецтва у загальноосвітній школі

Урок музичного мистецтва як основна форма шкільного музичного навчання і виховання. Вплив специфіки музичного мистецтва на особливості проведення шкільного уроку музики. Урок музичного мистецтва як шкільний предмет і як урок мистецтва (єдність емоційного і свідомого, художнього і технічного, постійна зміна видів діяльності тощо).

Урок музичного мистецтва – це комплекс різних видів музичної діяльності дітей (співи, слухання музики, музично-ритмічні рухи, музично-освітня діяльність, гра на музичних інструментах тощо).

Основні принципи уроку музичного мистецтва: цілеспрямований педагогічний вплив; компетентність вчителя при формуванні необхідних знань, вмінь та навичок; емоційно-образна атмосфера проведення.

Цілісність уроку музичного мистецтва, звільненість від схеми, штампу. Творчий підхід до вибору шляхів, засобів і методів музичного навчання.

Підготовка уроку музичного мистецтва. План і конспект уроку, їх спільні складові: 1) тема уроку (за програмою); 2) мета уроку (яких результатів слід досягти зі співу, нотної грамоти, при слуханні музичних творів тощо).

Типи уроків музичного мистецтва: за формою (урок введення в тему, урок заглиблення в тему, урок узагальнення теми) та за змістом (типові, домінантні, тематичні, комплексні).

Драматургія уроку музичного мистецтва, його кульмінаційні моменти. Співвідношення ігрових і навчальних форм діяльності учнів на уроці. Учитель музики як режисер уроку. Професійні вимоги до вчителя музики у сучасній школі.

Створення умов для творчої активності для кожного учня. Музична творчість як засіб активізації фантазії учнів, спонукання до самостійної інтерпретації творів, поглиблення сприймання музики.

Визначення основних критеріїв оцінки якості та ефективності уроку музичного мистецтва. Відповідність уроку означеним критеріям як свідчення високої педагогічної майстерності вчителя музичного мистецтва.

Література основна: 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8

Література додаткова: 3, 4, 5

Тема 2. Методика викладання музичного мистецтва на різних вікових етапах

Методика музичної освіти в початковій школі.

Вікова характеристика молодших школярів у контексті їх готовності до музичного навчання і виховання. Психофізіологічні особливості молодших школярів. Роль гри у навчальній діяльності дітей. Залежність відмінностей у

музичному розвитку дітей від їх індивідуальних особливостей: досвід спілкування з музикою, музичні здібності, співацький діапазон, стан сформованості голосового апарату тощо.

Індивідуальні особливості підлітків. Формування і розвиток особистості старшокласників. Вікова характеристика молодших (5-6 класи) і старших (7-8 класи) підлітків. Фізіологічні зміни в організмі. Відмінності між художніми інтересами дівчаток і хлопчиків. Ставлення дітей до уроків музики. Зміна мотивації навчання, потреба у самовихованні. Статеве дозрівання учнів і пов'язані з цим проблеми музичного навчання і виховання. Мутація, співацький режим, охорона голосу підлітка.

Суттєва відмінність методики музичного навчання і виховання учнів-підлітків від методики роботи у початковій школі. Особливості програм з музики для початкової школи (1-4 класи) та для основної школи (5-8 класи).

Завдання, основні методичні положення, навчальні теми, музичні матеріали. Виявлення показників. Характеристика фахових навчальних посібників. Розвиток особистості у процесі художньої діяльності. Висвітлення і аналіз музичного репертуару. Аналіз структури і змісту діючих навчальних посібників.

Література основна: 2, 5, 6, 7

Література додаткова: 3, 4

Тема 3. Професійна діяльність учителя музичного мистецтва та її складові

Професійна діяльність учителя музичного мистецтва поєднує такі види діяльності, як конструктивна, комунікативно-організаторська, дослідницька та музично-виконавська. Також важливою є гуманістична спрямованість професійної діяльності учителя музичного мистецтва.

Професійна компетентність як освітній результат підготовки учителя музичного мистецтва. Професійне коло застосування мистецьких компетентностей. Педагогічні умови ефективної реалізації основних положень формування мистецької компетентності майбутнього учителя музичного мистецтва.

Література основна: 2, 3, 4, 5

Література додаткова: 4, 5

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. Музична педагогіка як галузь гуманітарного знання

Семінарське заняття № 1 (2 год.)

Тема 1. Сутність музичної педагогіки та її основні категорії.

Зв'язок музичної педагогіки з іншими науками

1. Охарактеризувати об'єкт та предмет музичної педагогіки.
2. Дати визначення поняття «музична освіта» як основної категорії музичної педагогіки. Порівняти, як визначення даного поняття представлено у працях науковців.
3. Розкрити взаємозв'язок сучасної музичної педагогіки і філософії; музикознавства та музичної педагогіки; психології та музичної педагогіки.

Література до теми 1.

Семінарське заняття № 2 (2 год.)

Тема 2. Методологічні основи музичної педагогіки

1. Визначити сутність особистісно-орієнтованого та діяльнісного наукових підходів в музичній педагогіці.
2. Розкрити зміст компетентнісного підходу.
3. Охарактеризувати особистісний та діяльнісний методологічні принципи музичної педагогіки.
4. Розкрити та проаналізувати полісуб'єктний, культурологічний, етнопедagogічний, антропологічний методологічні принципи музичної педагогіки.
5. Визначити доцільність застосування загальних, емпіричних та математичних методів наукового педагогічного дослідження в музичній педагогіці.

Література до теми 2.

Семінарське заняття № 3 (2 год.)

Тема 3. Сучасні тенденції розвитку музичної освіти.

1. Охарактеризувати основні тенденції розвитку музичної освіти.
2. Визначити значимість впровадження особистісно орієнтованого та індивідуального підходів.
3. Проаналізувати принципи гуманізації, фундаменталізації, гуманітаризації.
4. Визначити сутність принципів національної спрямованості, безперервності музичної освіти, відкритості системи музичного навчання.

Література до теми 3.

Змістовий модуль 2. Історичні етапи розвитку світової і вітчизняної музичної педагогіки

Семінарське заняття № 1 (2 год.)

Тема 1. Етапи розвитку західноєвропейської музичної педагогіки від зародження до кінця ХХ ст.

1. Проаналізувати погляди античних філософів (Сократ, Платон, Арістотель) про морально-естетичну природу мистецтва.
2. Розкрити значення реформи Гвідо д'Ареццо для подальшого розвитку професійної музичної освіти.
3. Обґрунтувати важливість гуманістичних ідеалів доби Відродження у формуванні всебічно розвинутої людини.
4. Проаналізувати думки представників німецької класичної філософії (І. Кант, Г. Гегель, Ф. Шиллер) щодо зіставлення морального й естетичного в мистецтві.
5. Розкрити значущість музичного виховання на межі ХVІІІ-ХІХ ст. на прикладі педагогічної діяльності Й. Песталоцці.

Література до теми 1.

Семінарське заняття № 2 (2 год.)

Тема 2. Найвідоміші системи виховання ХІХ-ХХ ст.

1. Музика та мистецтво у педагогічних теоріях ХVІІІ-ХІХ ст.
2. Цифрова система навчання музики за П.Галеном.
3. Цифрова методика хорового співу Е.Шеве.
4. Проаналізувати діяльність швейцарського педагога І. Песталоцці та англійського педагога Дж. Кервена.

Література до теми 2

Семінарське заняття № 3 (2 год.)

Тема 3 Становлення та розвиток музичної освіти в Україні

1. Проаналізувати періодизацію становлення та розвитку музичної педагогіки в Україні (О. Сухомлинська).
2. Розкрити особливості становлення музично-педагогічної діяльності в Україні з 1991 року до нині.

Література до теми 3

Змістовий модуль 3. Теоретичні основи музичної освіти і навчання

Семінарське заняття № 1 (2 год.)

Тема 1. Зміст музичної освіти та її складові

1. Визначити завдання, які постають перед сучасною мистецькою освітою та музичною освітою, зокрема.
2. Пояснити, на що має спрямовуватися музична освіта школяра, враховуючи тенденції розвитку сучасної системи освіти.

3. Охарактеризувати складові, якими представлено зміст музичної освіти школярів.

Література до теми 1

Семінарське заняття № 2 (2 год.)

Тема 2. Провідні методичні системи масової музичної освіти дітей у ХХ ст.

1. Розкрити сутність педагогічної системи музично-ритмічного виховання Е. Жак -Далькроза.
2. Проаналізувати характерні особливості Вальдорфської педагогіки.
3. Визначити спільні та відмінні риси методичних систем К. Орфа, З. Кодая та Б.Трічкова.

Література до теми 2.

Семінарське заняття № 3 (2 год.)

Тема 3. Сучасні принципи, методи та прийоми музичного навчання дітей

1. Дати визначення поняття «принцип навчання».
2. Охарактеризувати сучасні дидактичні принципи музичного навчання:
3. Дати визначення поняття «метод» як наукової категорії.
4. Розкрити особливості класифікації педагогічних методів у музичній педагогіці та їх взаємозв'язок.
5. Пояснити, за якою послідовністю дій здійснюється підбір методів і прийомів для уроку музичного мистецтва.
6. Здійснити характеристику прийомів музичного навчання залежно від видів музичної діяльності, типів навчальних завдань, віку, етапів роботи.

Література до теми 3

Семінарське заняття № 4 (2 год.)

Тема 4. Форми організації цілісного музично-педагогічного процесу музичного навчання

1. Визначити форми організації навчально-виховного музично-педагогічного процесу.
2. Охарактеризувати структуру музичних уроків, методи їх проведення.
3. Обґрунтувати основні етапи підготовки вчителя до уроку музичного мистецтва.
4. Проаналізувати специфіку застосування принципу індивідуального підходу; принцип активності; принцип єдності виховання, освіти і розвитку; принципу зв'язку з життям.

Література до теми 4

Змістовий модуль 4. Організаційно-методичні аспекти музичного навчання та виховання

Семінарське заняття № 1 (2 год.)

Тема 1. Особливості проведення уроків музичного мистецтва в загальноосвітній школі

1. Дати загальну характеристику уроку музичного мистецтва як основної форми музичного та естетичного виховання дітей.
2. Проаналізувати різні види музичної діяльності під час уроків музичного мистецтва в школі.
3. Розкрити організаційно-педагогічні умови, що сприяють ефективному проведенню уроку музичного мистецтва в школі.

Література до теми 1

Семінарське заняття № 2 (4 год.)

Тема 2. Методика викладання музичного мистецтва на різних вікових етапах

1. Визначити основні форми та види музичних занять дітей дошкільного віку.
2. Охарактеризувати суттєві відмінності методики музичного навчання і виховання учнів-підлітків від методики роботи у початковій школі.
3. Визначити особливості програм з музики для початкової школи (1-4 класи) та для основної школи (5-8 класи).

Література до теми 2

Семінарське заняття № 3 (2 год.)

Тема 3. Професійна діяльність учителя музичного мистецтва та її складові

1. Охарактеризувати види професійної діяльності учителя музичного мистецтва: конструктивну, комунікативно-організаторську, дослідницьку та музично-виконавську.
2. Поясніть, чим важлива гуманістична спрямованість професійної діяльності учителя музичного мистецтва.
3. Дайте визначення поняття «професійна компетентність» та «мистецька компетентність майбутнього учителя музичного мистецтва».

Література до теми 3

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Види діяльності студента	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4		
	Макс.кільк.балів одиноцю	Кількість одиниць	Максимальні кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальні кількість балів	Кількість одиниць	Максимальні кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3	3	3	4	4	4	4
Відвідування семінарських занять	1	3	3	3	3	4	4	4	4
Робота на семінарському занятті	10	3	30	3	30	4	40	4	40
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	3	15	4	20	3	15
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Екзамен	40								
Разом	-	-	76	-	76	-	93	-	88
Максимальна кількість балів: 333 бали									
Розрахунок коефіцієнта: 5,55									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Література	Академічний контроль	Бали
Модуль I. Музична педагогіка як галузь гуманітарного знання					
Тема 1.	1.Визначити завдання, зміст, організацію, форми і методи музичного навчання і виховання. 2. Охарактеризувати основні категорії музичної педагогіки. 3. Визначити особливості музичної педагогіки в її гуманістичній спрямованості	2 год.	Див. літературу до теми	Контроль під час семінарських занять, підготовка повідомлень.	5
Тема 2.	1. Проаналізувати наукові підходи, що становлять методологічну основу музичної педагогіки. 2. Визначити методологічні принципи музичної педагогіки. 3. Обґрунтувати методи дослідження в галузі музичної педагогіки.	2 год.	Див. літературу до теми	Контроль на семінарському занятті, підготовка повідомлень.	5
Тема 3.	1.Розкрити зміст основних тенденцій розвитку музичної освіти. 2. Визначити значимість впровадження особистісно орієнтованого та індивідуального підходів. 3. Проаналізувати принципи гуманізації, фундаменталізації, гуманітаризації. 4. Визначити сутність принципів національної спрямованості, неперервність музичної освіти, відкритість системи музичного навчання.	2 год.	Див. літературу до теми	Контроль на семінарському занятті, підготовка повідомлень.	5

Модуль II. Історичні етапи розвитку світової та вітчизняної музичної педагогіки					
Тема 1.	1.Розкрити основні тенденції розвитку західноєвропейського музичного виховання у XX ст. 2.Проаналізувати основні положення методичної системи Р.Штейнера (вальдорфська педагогіка).	2 год.	Див. літературу до теми	Контроль під час семінарських занять, підготовка повідомлень.	5
Тема 2.	1.Проаналізувати думки видатних педагогів XX ст. щодо основних принципів навчання музики в школі. 2.Розкрити важливість застосування принципів індивідуального підходу та активності в музичній педагогіці.	2 год.	Див. літературу до теми	Підготовка повідомлень. Контроль на семінарському занятті.	5
Тема 3.	1.Проаналізувати періодизацію становлення та розвитку музичної педагогіки в Україні, запропонованою О. Сухомлинською 2. Проаналізувати музично-педагогічну діяльність Л.Масол, Г.Падалки та О.Олексюк.	1 год.	Див. літературу до теми	Контроль під час семінарських занять, підготовка повідомлень.	5
Змістовий модуль 3. Теоретичні основи музичної освіти і навчання					
Тема 1.	1.Здійснити структурний аналіз змісту музичної освіти: вивчення різних пластів музичної культури. 2. Визначити складові музичного навчання	2 год.	Див. літературу до теми	Контроль під час семінарських занять, підготовка повідомлень.	5
Тема 2.	1.Розкрити сутність педагогічної системи музично-ритмічного виховання Е. Жак - Далькроза. 2.Визначити спільні та відмінні риси методичних систем К. Орфа, З. Кодая та Б.Трічкова.	2 год.	Див. літературу до теми	Контроль під час семінарських занять, підготовка повідомлень.	5
Тема 3.	1.Охарактеризувати сучасні дидактичні принципи музичного навчання. 2. Здійснити порівняльну характеристику принципу наочності навчання; принципу індивідуального підходу; принципу активності; принципу єдності виховання, освіти і розвитку; принципу зв'язку з життям.	2 год.	Див. літературу до теми	Контроль під час семінарських занять, підготовка повідомлень.	5
Тема 4.	1.Визначити форми організації освітнього музично-педагогічного процесу. 2.Охарактеризувати структуру музичних уроків, методи їх проведення. 3. Обґрунтувати основні етапи підготовки вчителя до уроку музичного мистецтва.	2 год.	Див. літературу до теми	Контроль під час семінарських занять, підготовка повідомлень.	5
Змістовий модуль 4. Організаційно-методичні аспекти музичного навчання та виховання					
Тема 1.	1.Дати загальну характеристику уроку музичного мистецтва як основної форми	2 год.	Див. літературу	Контроль під час	5

	музичного та естетичного виховання дітей. 2. Проаналізувати різні види музичної діяльності під час уроків музичного мистецтва в школі.		до теми	семінарських занять, підготовка повідомлень.	
Тема 2.	1. Охарактеризувати суттєві відмінності методики музичного навчання і виховання учнів-підлітків від методики роботи у початковій школі. 2. Визначити особливості програм з музики для початкової школи (1-4 класи) та для основної школи (5-8 класи).	2 год.	Див. літературу до теми	Контроль під час семінарських занять, підготовка повідомлень.	5
Тема 3.	1. Розкрийте педагогічні умови ефективної реалізації основних положень формування мистецької компетентності майбутнього учителя музичного мистецтва.	1 год.	Див. літературу до теми	Контроль під час семінарських занять, підготовка повідомлень.	5

Знання студентів оцінюється з самостійної роботи за наступними критеріями:

Максимальна кількість балів	Критерії оцінювання
5	Студент засвоїв теоретичний матеріал, який винесений на самостійну роботу; застосування для оформлення результатів самостійної роботи не тільки рекомендованої, а й додаткової літератури та творчого підходу; чітке володіння понятійним апаратом, методами та методиками музичної педагогіки; демонструє вміння використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань, розв'язання педагогічних ситуацій. Оформлення результатів самостійної роботи повинно бути логічним та послідовним.
4	Студент засвоїв теоретичний матеріал з відповідної теми який винесений на самостійну роботу, та наявне вміння орієнтуватися в ньому, усвідомлене застосування знань для розв'язання практичних завдань з музичної педагогіки; за умови виконання всіх вимог, які передбачено для оцінки "відмінно", при наявності незначних помилок або не зовсім повних висновків за одержаними результатами. Оформлення виконаного завдання з самостійної роботи має бути послідовним.
3	Студент не повністю засвоїв тему для самостійного опрацювання не досконало володіє основними поняттями та положеннями навчальної дисципліни, невпевнено орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, непереконливо відповідає, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність знань;
2	Студент не опанував навчальний матеріал з відповідної теми для самостійного опрацювання, не знає основних понять і термінів наукової дисципліни, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль здійснюється як підсумок роботи студента протягом вивчення модуля за результатами засвоєння теоретичного та практичного матеріалу з дисципліни та виконання студентом інших видів навчальної роботи, передбаченої змістом модуля, а саме – письмової контрольної роботи.

Критерії оцінювання модульного контролю

21-25 балів - студент глибоко і обґрунтовано розкриває зміст всіх питань модульної контрольної роботи, точно і повно дає визначення термінів і понять, логічно аналізує та оцінює різноманітні явища у галузі мистецтвознавства і музичної педагогіки та їх взаємозв'язки. Виявляє самостійне, творче ставлення до педагогічних ідей, концептуальних положень, підходів та принципів, переконливо аргументує власну позицію. Студент виявляє сформовану здатність до пошуку та використання додаткових джерел і матеріалів; визначення малодосліджених аспектів у професійній галузі, які є актуальними для розвитку педагогічної науки; самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку.

16-20 балів - студент обґрунтовує провідні теоретичні положення, класифікує педагогічні ідеї, проявляє власне ставлення до них. Виявляє здатність логічного викладу основних знань та використання засвоєних знань у процесі написання модульної контрольної роботи. Аргументує наведені твердження та висновки, застосовуючи засвоєний теоретичний матеріал. Студент виявляє здатність до пошуку та використання додаткових джерел і матеріалів; визначення малодосліджених аспектів у професійній галузі, які є актуальними для розвитку педагогічної науки; часткового розуміння методології наукових досліджень.

11-15 балів - студент частково відтворює зміст програмного матеріалу. Фрагментарно висвітлює теоретичні положення, класифікації, концептуальні ідеї, визначає сутність окремих термінів та понять. Нелогічно будує свою відповідь та недостатньо її обґрунтовує. Виявляє поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою, як результат – недостатньо глибоке засвоєння навчального матеріалу та недостатньо розкриті питання модульної контрольної роботи.

0-10 балів - Відповіді студента мають репродуктивний характер. Студент неефективно використовує знання у процесі написання модульної роботи; поверхово викладає програмний матеріал, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Нелогічно будує свою відповідь та недостатньо її обґрунтовує. Студент використовує додаткові джерела і матеріали, запропоновані викладачем; слабо розуміє методологію

досліджень, має нечіткі уявлення про категоріальний апарат. Пізнавальна діяльність студента характеризується репродуктивним рівнем, неспроможністю самостійного пошуку.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль з дисципліни проводиться відповідно до навчального плану у вигляді екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни. Форма проведення семестрового контролю - письмова робота.

Критерії оцінювання семестрового контролю

Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
36 – 40 балів	Вільне володіння знаннями щодо сутності, змісту, принципів та функцій музичної педагогіки, сучасних наукових концепцій, понять, методик та методів, на основі яких відбувається процес музично-естетичного виховання, навчання, освіти і розвитку учнів різних вікових категорій; демонстрація досконалого засвоєння програмного матеріалу з дисципліни; чітке визначення закономірностей процесу музичного розвитку та вміння практично і творчо застосовувати теоретичні, методичні і практичні методи, засоби і форми під час семінарських занять та у процесі професійної діяльності; демонстрація здатності до здійснення критичного аналізу наукової та музично-методичної літератури; планування музичних занять відповідно організаційно-методичних особливостей освітнього процесу; вміння добирати музично-дидактичний матеріал згідно завдань уроку; здатність до створення різних моделей уроків; здатність до впровадження основних методів та прийомів музичного навчання у різноманітних видах музичної діяльності; здатність виконувати навчально-дослідні завдання на основі аналітико-синтетичної мисленнєвої діяльності; здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку; виявляти готовність підвищувати рівень власної фахової компетентності засобами самоосвіти, самоорганізації, рефлексії і самовдосконалення.
31 – 35 балів	Досконале володіння знаннями щодо сутності, змісту, принципів та функцій музичної педагогіки; теорії і методики музично-естетичного виховання, вільне володіння методикою загальної музичної освіти, методами навчання музичного мистецтва; виявляти здатність до самостійного пошуку та аналізу музичного матеріалу в мережі Інтернет, репертуарних збірках, навчально-методичних посібниках; вміння планувати музичні заняття на основі знань організаційно-методичних особливостей навчального процесу; моделювати урок музики як урок мистецтва; добирати музично-дидактичний матеріал згідно навчально-виховних завдань уроку; застосовувати на практиці організаційні форми навчання музичного мистецтва.
25 – 30 балів	Володіння знаннями щодо змісту, мети, завдань, принципів та засобів організації музичної освіти; видів музичної діяльності; усвідомлювати специфіку уроку музичного мистецтва як навчального предмета; визначати сутність організаційних

	форм музичної освіти та види музично-педагогічної діяльності вчителя музичного мистецтва; вмiти планувати музичнi заняття на основi знань організаційно-методичних особливостей освітнього процесу; здійснювати добiр музично-дидактичного матеріалу згідно завдань уроку; орієнтуватися та застосовувати організаційні форми навчання музики у професійній діяльності.
19 – 24 балів	Посередній рівень знань щодо сутності, змісту, принципів та функцій музичної педагогіки, але не цілісне уявлення щодо теорії і методики музично-естетичного виховання; не досить повне володіння методикою загальної музичної освіти, методами навчання музики та музичного виховання; здатність до самостійного пошуку, але неспроможність до аналізу музичного матеріалу в мережі Інтернет, репертуарних збірках, навчально-методичних посібниках. Посередній рівень знань щодо організаційно-методичних особливостей навчального процесу та планування музичних занять; добiр музично-дидактичного матеріалу згідно завдань уроку проводиться із певними недоліками; здатність застосовувати організаційні форми навчання музичного мистецтва на достатньому рівні для подальшого навчання або професійної діяльності.
13 – 18 балів	Мінімальний рівень засвоєння програмного матеріалу з дисципліни та невисокий показник знань щодо сутності, змісту, принципів та функцій музичної педагогіки, сучасних методик та методів та закономірностей процесу музичного розвитку; не вміння практично застосовувати здобуті знання та вміння на практиці та під час семінарських і лабораторних занять; неспроможність здійснювати критичний аналіз наукової та музично-методичної літератури; невисокий рівень сформованості навичок щодо до планування музичних занять та орієнтації щодо специфіки добору музично-дидактичного матеріалу згідно завдань уроку; здатність до впровадження основних методів та прийомів музичного навчання у різноманітних видах музичної діяльності, але не повне усвідомлення доцільності їх застосування.
7 – 12 балів	Незадовільний рівень знань програмного матеріалу з дисципліни, невірна орієнтація щодо сутності, змісту, принципів та функцій музичної педагогіки; необізнаність з теорією і методикою музично-естетичного виховання, методикою загальної музичної освіти, методами навчання музики та музичного виховання; неспроможність до самостійного пошуку, невміння опрацювати та аналізувати музичний матеріал з мережі Інтернет, репертуарних збірників, навчально-методичних посібників; демонстрація нездатності правильно добирати музично-дидактичний матеріал згідно завдань уроку та доцільно застосовувати організаційні форми навчання музичного мистецтва.
1 – 6 балів	Низький рівень знань програмного матеріалу з дисципліни, відсутність знань щодо сутності, змісту, принципів та функцій музичної педагогіки; необізнаність з теорією і методикою музично-естетичного виховання, методикою загальної музичної освіти, методами навчання музики та музичного виховання; демонстрація незацікавленості і пасивної участі під час лекційних, семінарських та лабораторних занять; нездатність до самостійного пошуку, опрацювання та аналізу музичного матеріалу з мережі Інтернет, репертуарних збірників, навчально-методичних посібників; неспроможність планування музичних занять, невміння правильно добирати музично-дидактичний матеріал згідно завдань уроку та застосовувати організаційні форми навчання музики, що вимагає повторного вивчення дисципліни.

6.5. Орієнтовний перелік запитань для семестрового контролю

1. Сутність музичної педагогіки та її основні категорії.
2. Методологічні основи музичної педагогіки.
3. Методологічні принципи музичної педагогіки.
4. Загальні методи наукового педагогічного дослідження в музичній педагогіці.
5. Зв'язок музичної педагогіки з іншими науками.
6. Сучасні тенденції розвитку музичної освіти.
7. Етапи розвитку західноєвропейської музичної педагогіки від зародження до кінця XIX століття.
8. Найвідоміші системи виховання XVIII-XX ст.
9. Становлення та розвиток музичної педагогіки в Україні.
10. Зміст музичного навчання та його складові.
11. Провідні методичні системи масової музичної освіти дітей у XX ст.
12. Музичні здібності дітей та їх розвиток.
13. Сучасні принципи музичного навчання.
14. Методи та прийоми музичної освіти.
15. Форми організації цілісного музично-педагогічного процесу.
16. Музична діяльність дітей.
17. Особливості проведення уроків музичного мистецтва в загальноосвітній школі.
18. Методика викладання музичного мистецтва на різних вікових етапах.
19. Інтеграція мистецтва як основа змісту предметів художньо-естетичного циклу.
20. Планування та педагогічна оцінка результатів музичної освіти.
21. Професійна діяльність учителя музичного мистецтва.
22. Особистість учителя музики та його пріоритетні професійні якості.
23. Професійна компетентність як освітній результат підготовки учителя музичного мистецтва.
24. Діагностика мистецької компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками.
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімальний можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільний з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів, то семестрові оцінки визначаються в установленому порядку в межах стобальної шкали, а підсумкова – як середня зважена оцінка.

Форми проміжного контролю визначаються кафедрою самостійно і чітко прописуються в робочій навчальній програмі.

Кількість балів, яку студент набрав під час вивчення дисципліни, оголошується на останньому практичному (семінарському, лабораторному) занятті.

Результати проміжного та підсумкового контролю знань зазначаються у відомості обліку успішності, а загальна підсумкова оцінка – в індивідуальному навчальному плані студента (ІНПС).

Семестровий контроль в Університеті здійснюється у формі, передбаченій навчальним планом.

**V. Навчально-методична карта дисципліни «Музична педагогіка»
III семестр**

Разом: 50 год.; лекції - 12 год., семінарські заняття - 12 год.,
самостійна робота - 13 год., підсумковий контроль – 4, семестровий контроль - 9 год

Модулі	Змістовий модуль I.			Змістовий модуль II.		
Назва модуля	Музична педагогіка як галузь гуманітарного знання			Історичні етапи розвитку західноєвропейської музичної педагогіки		
Кількість балів за модуль	76 балів			76 балів		
Заняття	1	2	3	1	2	3
Теми лекцій (6 балів)	Сутність музичної педагогіки та її основні категорії. Зв'язок музичної педагогіки з іншими науками (1 б.)	Методологічні основи музичної педагогіки (1 б.)	Сучасні тенденції розвитку музичної освіти (1б)	Етапи розвитку західноєвропейської музичної педагогіки від зародження до XIX ст.(1б.)	Найвідоміші системи виховання XIX-XX ст.(1б.)	Становлення та розвиток музичної педагогіки в Україні (1 б.)
Теми семінарських занять (6б балів)	Сутність музичної педагогіки та її основні категорії. Зв'язок музичної педагогіки з іншими науками (1 +10 б.)	Методологічні основи музичної педагогіки (1 +10 б.)	Сучасні тенденції розвитку музичної освіти (1+10 б.)	Етапи розвитку західноєвропейської музичної педагогіки від зародження до XIX ст.(1+10б.)	Найвідоміші системи виховання XIX-XX ст.(1+10б.)	Становлення та розвиток музичної педагогіки в Україні (1+10 б.)
Самостійна робота (30 балів)	5 бали	5 бали	5 бали	5 бали	5 бали	5 бали
Поточний контроль (50 балів)	Проміжний модульний контроль 25 балів			Проміжний модульний контроль 25 балів		

Всього – 152 бали

V. Навчально-методична карта дисципліни «Музична педагогіка»

Разом: 70 год.; лекції – 16 год., семінарські заняття – 16 год.; самостійна робота – 13 год., підсумковий контроль – 4 год., семестровий контроль 21 год.
курсний проект.

IV семестр

Модулі	Змістовий модуль III				Змістовий модуль II		
Назва модуля	Теоретичні основи музичної освіти і навчання				Організаційно-методичні аспекти музичного навчання та виховання		
Кількість балів за модуль	93 бали				88 балів		
Заняття	1	2	3	4	1	2	3
Теми лекцій (8 балів)	Зміст музичної освіти та її складові (1 бал)	Провідні методичні системи масової музичної освіти дітей у XX ст. (1 б.)	Сучасні принципи, методи та прийоми музичного навчання дітей (1б)	Форми організації цілісного музично-педагогічного процесу (1б)	Особливості проведення уроків музичного мистецтва в загальноосвітній школі (1 бал)	Методика викладання музики на різних вікових етапах (2 бали)	Професійна діяльність учителя музичного мистецтва та її складові (1 бал)
Теми семінарських занять (88 балів)	Зміст музичної освіти та її складові (1+10 б.)	Провідні методичні системи масової музичної освіти дітей у XX ст. (1+10 б.)	Сучасні принципи, методи та прийоми музичного навчання дітей (1+10 б.)	Форми організації цілісного музично-педагогічного процесу (1+10 б.)	Особливості проведення уроків музичного мистецтва в загальноосвітній школі (1+10 бал)	Методика викладання музики на різних вікових етапах (2+20 бал)	Професійна діяльність учителя музичного мистецтва та її складові (1+10 бал)
Самостійна робота (35 балів)	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Поточний контроль (50 балів)	Проміжний модульний контроль 25 балів				Проміжний модульний контроль 25 балів		
Підсумковий контроль	Іспит						

Всього – 181 бал

Всього балів до екзамену : 333 Коефіцієнт – 5,5 кількість балів з урахуванням коефіцієнту – 60; екзамен – 40 балів

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна (базова)

1. **Масол Л.М.** Загальна мистецька освіта: теорія і практика: монографія / Л.М.Масол. – К.: Промінь, 2006. – 432 с.
2. **Олексюк О. М.** Музична педагогіка: Навч. посібник / О. М.Олексюк. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 248 с.
3. **Олексюк О. М.** Музично-педагогічний процес у вищій школі / О. М. Олексюк, М. М.Ткач. – К.: Знання України, 2009. – 123 с.
4. **Олексюк О. М.** Педагогіка духовного потенціалу особистості: сфера музичного мистецтва: Навч. посібник / О. М. Олексюк, М. М. Ткач. – К.: Знання України, 2004. – 264 с.
5. **Падалка Г. М.** Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін)/ Г. М. Падалка. – К.: Освіта України, 2010. – 274 с.
6. **Ростовський О. Я.** Теорія і методика музичної освіти: Навч.-метод. Посібник / О. Я. Ростовський. – Тернопіль: Навч. книга – Богдан, 2011. – 640 с.
7. **Черкасов В. Ф.** Теорія і методики музичної освіти [підручник] / Володимир Черкасов – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2014. – 528 с.
8. **Шульгіна В.Д.** Українська музична педагогіка: підручник [для студ. вищ. навч. закл.]. – Вид. 3-тє, допов. / В. Д. Шульгіна. – К. : НАКККіМ, 2016. – 264 с.

Додаткова

1. **Головань М.С.** Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду / М.С.Головань // Вища освіта України. – 2008. – №3. – с.23 – 30.
2. **Горбенко С. С.** Історія гуманізації музичної освіти. Навч.посібник за модульно-рейтинговою системою навчання/ С. С. Горбенко. – м. Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2007. – 348 с.
3. **Гумінська О. О.** Уроки музики в загальноосвітній школі: Методичний посібник/ О. О. Гумінська . – Тернопіль: Навч. книга – Богдан, 2003. – 104 с.
4. **Романець В.А.** Психологія творчості: Навч. посібник. 3-тє вид. / В.А. Романець. – К.: Либідь, 2004. – 288 с.
5. **Рудницька О. П.** Педагогіка загальна та мистецька: Навч. посібник / О.П. Рудницька. – Тернопіль: Навч. книга – Богдан, 2005. – 360 с.